

EVALUAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALA A ASOCIATIEI GRUPUL DE ACȚIUNE LOCALĂ SIRET- MOLDOVA 2016-2020

Rezumat

Dezvoltarea comunitară durabilă nu poate fi rezultatul exclusiv al investițiilor financiare, ci al unei mobilizări integrate a tuturor resurselor – umane, economice, instituționale și culturale – existente în teritoriu. Experiența GAL SIRET-MOLDOVA arată că succesul unei strategii de dezvoltare locală depinde de implicarea activă a tuturor actorilor comunității, de consolidarea parteneriatelor și de cultivarea încrederii reciproce. Numai printr-o abordare participativă și prin valorificarea inteligentă a potențialului local, comunitățile rurale pot răspunde provocărilor actuale și își pot construi un viitor competitiv, atractiv și rezilient.

Cuprins

2. Introducere	3
2 – Scopul și structura raportului de evaluare	4
2.1 – Scopul raportului de evaluare	4
2.2 Structura raportului de evaluare.....	4
3 Contextul evaluării	5
3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului	5
3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului, inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare	6
4. Datele și metodologia de evaluare (descriere generală)	12
5. Cadrul de evaluare. Răspunsuri la întrebările de evaluare	14
5.2. Reverificarea logicii de intervenție a SDL – coerentă	15
5.3 Tema de evaluare: Contribuția SDL la aria de intervenție 6B.....	17
5.3.1. Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatori	17
5.4. Tema de evaluare: Eficacitatea și eficiența operațiunilor și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului strategiei.....	21
5.4.2 Gradul de eficiență al operațiunilor implementate	22
6. Tema de evaluare specifică: calitatea parteneriatelor locale, eficiența conducerii, anumite proiecte/inițiative locale (competitivitatea produselor) , identitatea locală.....	26
6.1 Acțiuni cheie pentru consolidarea parteneriatului	26
6.2 Dimensiunea transversală a SDL	26
6.3 Tema de evaluare specifică	27
6.4 Valoarea adăugată a parteneriatului.....	27
7. Valoarea adăugată LEADER	28
8 Analiza mecanismului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL)	32
8.1 Context general	32
8.2 Structura și funcționarea echipei de implementare	32
8.3 Rolul autorităților publice locale și al parteneriatului.....	32
8.4 Instrumentele și procedurile de implementare	32
8.5 Factori de succes	33
8.6 Factori de dificultate	33
8.7 Sinteză.....	33
9. Analiza sustenabilității rezultatelor obținute	34
9.1 Context general	34
9.2 Sustenabilitatea rezultatelor economice	34
9.3 Sustenabilitatea rezultatelor sociale	34
9.4 Sustenabilitatea instituțională și administrativă	34

9.5 Factori favorizanți ai sustenabilității	35
9.6 Riscuri și limitări	35
9.7 Sinteză	35
10 Tema de evaluare: Factorii de succes si insucces	36
10.1 Factori interni – pozitivi.....	36
10.2 Factori interni – negativi	36
10.3 Factori externi – pozitivi	36
10.4 Factori externi – negativi.....	37
11. Concluzii	38
12. Recomandări	39
12.1. Formare profesională și inovare.....	39
12.2. Servicii sociale și infrastructură pentru minorități	39
12.3. Informare și animare continuă.....	39
12.4. Consolidarea parteneriatelor locale.....	39
12.5. Monitorizare și evaluare adaptativă	40

2. Introducere

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) a Asociației GAL SIRET-MOLDOVA pentru perioada 2016–2020 se înscrie în logica ciclului politicilor publice europene și naționale, fiind un instrument esențial pentru aprecierea modului în care resursele financiare alocate prin LEADER au generat rezultate concrete la nivel local. Importanța acestei evaluări derivă atât din necesitatea de a analiza eficiența și relevanța intervențiilor deja implementate, cât și din responsabilitatea de a extrage lecții utile pentru viitoarele perioade de programare.

GAL SIRET-MOLDOVA a fost constituit pe baza principiilor parteneriatului public-privat și a guvernantei de tip „bottom-up”, răspunzând unei nevoi clare de mobilizare a comunităților rurale în jurul unor obiective comune de dezvoltare. În teritoriul GAL, caracterizat printr-un puternic potențial agricol, dar și prin vulnerabilități socio-economice semnificative (migrație, îmbătrânirea populației, infrastructură deficitară, acces limitat la servicii), LEADER a devenit cadrul privilegiat pentru sprijinirea inițiativelor locale și stimularea cooperării între autorități, mediul privat și societatea civilă.

Evaluarea de față a avut în vedere:

- analiza **relevanței strategiei** în raport cu nevoile comunității și cu analiza SWOT inițială;
- aprecierea gradului de **coerență logică** și de adaptabilitate a intervențiilor;
- examinarea **contribuției operațiunilor** la atingerea obiectivelor strategice;
- evidențierea **valorii adăugate LEADER** prin prisma capitalului social și a cooperării locale;
- identificarea **factorilor de succes și insucces** în mecanismul de implementare;
- evaluarea **sustenabilității rezultatelor** obținute și formularea unor recomandări pentru viitor.

Metodologia aplicată a fost una complexă și integrată, combinând analiza documentară (SDL, rapoarte de progres, fișe de măsuri, proiecte finanțate), date statistice oficiale (INS, APIA, MADR), interviuri cu reprezentanți ai administrațiilor locale și ai mediului privat, focus-grupuri cu beneficiari și chestionare adresate comunității. Triangularea datelor a permis validarea rezultatelor și reducerea riscului de subiectivitate.

Concluziile preliminare relevă faptul că SDL și-a menținut relevanța în raport cu nevoile teritoriului și a generat rezultate palpabile: dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare și sociale, sprijinirea fermierilor și antreprenorilor locali, crearea de locuri de muncă și diversificarea activităților economice. În același timp, evaluarea scoate în evidență necesitatea unor ajustări adaptative, în special pentru a răspunde provocărilor emergente precum migrația tinerilor, schimbările climatice, digitalizarea și cererea tot mai mare pentru produse locale și servicii sociale.

Astfel, raportul de evaluare nu este doar o analiză retrospectivă, ci și un instrument prospectiv, menit să orienteze viitoarele strategii către o dezvoltare rurală mai echilibrată, incluzivă și durabilă.

2 – Scopul și structura raportului de evaluare

2.1 – Scopul raportului de evaluare

Prezentul raport de evaluare are ca scop analizarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) derulată de Grupul de Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA, cu sediul în comuna Lespezi, județul Iași, în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014–2020. Această evaluare este realizată în conformitate cu prevederile articolului 71 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și are ca obiectiv furnizarea de informații relevante privind progresul și impactul SDL, necesare procesului de evaluare ongoing desfășurat la nivel național.

Raportul răspunde cerințelor stabilite de Direcția Generală Dezvoltare Rurală – Autoritatea de Management pentru PNDR, urmărind asigurarea concordanței între evaluarea realizată la nivel local (GAL) și cea la nivel de program. Conform calendarului de evaluare stabilit, această analiză acoperă perioada cuprinsă între semnarea contractului de finanțare aferent sub-măsurii 19.4 și finalul lunii august 2025.

Evaluarea se bazează pe un Plan de Evaluare elaborat de GAL SIRET-MOLDOVA, structurat conform cerințelor prevăzute în Ghidul Operațional privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală. Aceasta are rolul de a oferi o imagine obiectivă și detaliată asupra gradului de realizare a obiectivelor SDL, a eficienței intervențiilor, a rezultatelor obținute, precum și asupra principalelor provocări întâmpinate în procesul de implementare.

2.2 Structura raportului de evaluare

Raportul este organizat într-un mod logic și secvențial, începând cu un rezumat care sintetizează principalele constatări și recomandări. Urmează introducerea, în care sunt prezentate scopul și obiectivele evaluării, precum și structura documentului. În capitolele următoare sunt descrise contextul evaluării, metodologia aplicată, cadrul de evaluare și analiza detaliată a întrebărilor de evaluare. Raportul include, de asemenea, o evaluare specifică a factorilor de succes și insucces și se încheie cu concluzii și recomandări pentru optimizarea implementării strategiei. Această structură asigură o parcurgere clară și coerentă a procesului evaluativ, facilitând înțelegerea rezultatelor și utilizarea lor practică.

3 Contextul evaluării

3.1 Informații despre GAL și activitatea GAL-ului

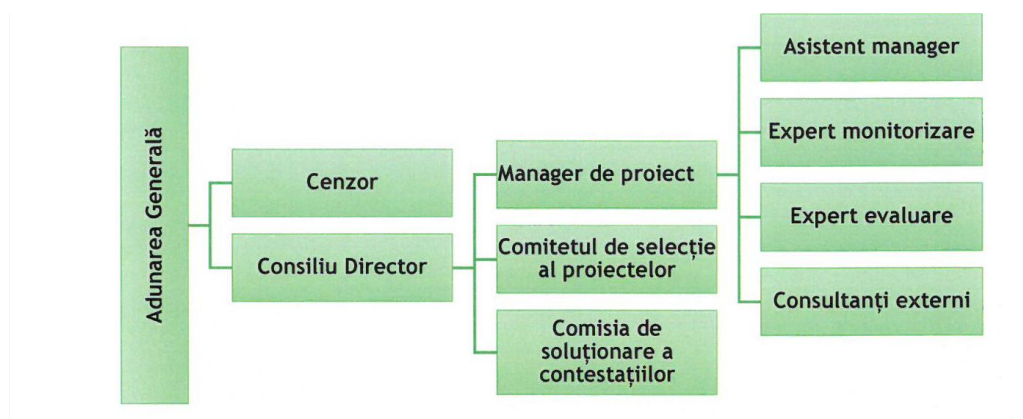
Grupul de Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA este o organizație neguvernamentală, non-profit, apolitică și independentă, înființată în temeiul Ordonanței Guvernului României nr. 26/2000, în urma asocierii a 7 unități administrativ-teritoriale, 21 agenți economici și 5 asociații. Grupul de Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA este o entitate constituită în baza principiului parteneriatului public-privat, având ca scop principal implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) în teritoriul acoperit, situat în zona de nord-est a județului Iași. Sediul GAL-ului este în comuna Lespezi, județul Iași, iar aria de acoperire include comunele: Ceplenita, Cotnari, Hărmănești, Lespezi, Todirești, Valea Seacă și Vânători, are o suprafață de 33 928 hectare și o populație de 33 790 locuitori. caracterizate printr-un potențial agricol ridicat, dar și prin provocări socio-economice specifice mediului rural.

Scopul asociației constă în dezvoltarea durabilă a comunităților din zona Asociației și adiacentă acesteia, implementarea Strategiei din Planul de Dezvoltare Locală aprobată de către Autoritatea de Management a P.N.D.R., precum și atragerea de fonduri nerambursabile prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, Axa LEADER, dar și prin alte programe europene, guvernamentale sau de altă natură, pentru dezvoltarea economică și socială a comunităților situate pe teritoriul parteneriatului GAL.

Obiectivul principal al SDL a GAL Siret este acela de a utiliza și dezvolta resursele locale, de a maximiza produsul activităților și a păstra profiturile, de a dezvolta cunoștințele, abilitățile și aspirațiile spre civilizație și bunăstare ale populației locale.

Activitatea GAL SIRET-MOLDOVA se axează pe atragerea și gestionarea fondurilor europene prin PNDR 2014–2020, promovarea dezvoltării locale prin implicarea directă a comunității, precum și pe sprijinirea inițiativelor antreprenoriale, sociale și de infrastructură la scară locală. GAL-ul îndeplinește rolul de intermediar între administrațiile publice locale, mediul de afaceri, ONG-uri și populație, în vederea susținerii unui model de dezvoltare integrat și durabil.

Pentru implementarea SDL, organigrama asociației a fost completată cu funcții specifice, conform prevederilor art. 34 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, și cuprinde managerul de proiect, experți în monitorizare, evaluare și asistentul manager.

3.2 Scurtă descriere a SDL, a măsurilor și bugetului, inclusiv modificările de SDL și evoluția alocării financiare

Strategia de Dezvoltare Locală a GAL SIRET-MOLDOVA a fost elaborată în scopul sprijinirii unei dezvoltări echilibrate a teritoriului rural aferent, prin măsuri adaptate nevoilor și potențialului local. SDL-ul a fost aprobat în cadrul PNDR 2014–2020, sub măsura 19.2, și are la bază o analiză diagnostic a teritoriului, ce a evidențiat principalele provocări în domenii precum ocuparea forței de muncă, infrastructura locală, dezvoltarea IMM-urilor, valorificarea resurselor locale și incluziunea socială.

Obiectivele strategiei, domeniile de intervenție, măsurile și indicatorii sunt prezentate mai jos.

Obiective	Domenii de Intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
Favorizarea competitivității agricole	1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier	M 01. Formare profesională și informare	Numărul total al participanților instruiți – 20 de persoane
	2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a tinerilor	M 02 Investiții pentru debutanți-fermieri	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți – 4
Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă	2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole	M 03 Investiții pentru exploatații agricole	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți -1
	6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M 04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	Număr de micro-întreprinderi sprijinite - 2; Locuri de muncă create – 2.
		M 05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	Număr total de întreprinderi sprijinite -1 Numărul de locuri de muncă create -1

	6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M 06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite - 300 Numărul de comune sprijinite 5
		M 07 Sprijin pentru minorități	Persoane din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite - 10
		M 08 Infrastructură socială	Populația netă din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri sociale îmbunătățite - 20

Indicatori de monitorizare specifici:

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare specifici domeniilor de intervenție
1C	Numărul total al participanților instruiți
2A, 2B	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți
6A	Locuri de muncă create

Perioada de implementare este 21.12. 2016 - 31.12.2025, iar *bugetul* este de **2.149.069,67 €** distribuit pe două componente:

- 1.719.255,74 € pentru finanțarea proiectelor (sM 19.2),
- 429.813,93 € pentru costuri de funcționare și animare (sM 19.4).
- Acordul Cadru de finanțare, de la aprobare și până în prezent a suferit următoarele modificări:

Submăsura 19.2- *Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală* include 8 măsuri, orientate spre:

- încurajarea activităților non-agricole în mediul rural;
- susținerea fermelor de mici dimensiuni;
- dezvoltarea de servicii pentru populație;
- sprijinirea infrastructurii de bază;
- promovarea patrimoniului local și a identității culturale,

după cum urmează:

DENUMIREA MĂSURII	CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ (euro)
M01 Formare profesională și informare	€ 13.606,71
M02 Investiții pentru debutanți-fermieri	€ 320.00,00
M03 Investiții pentru exploatații agricole	€ 50.285,00
M04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	€ 150.000,00 € 72.005,32 EURI
M05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	€ 156.973,00
M06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	€ 933.570,08
M07 Sprijin pentru minorități	€ 9.220,00
M08 Infrastructură socială	€ 13.595,63
TOTAL	1.719.255,74

Bugetul aferent Submăsurii 19.4- Cheltuieli de funcționare și animare, cu modificările efectuate, este următorul:

ACORDUL – CADRU DE FINANȚARE	Valoare defalcata pe buget 2016 Euro fără TVA)	VALOARE DEFALCATĂ PE BUGET 2020 (Euro fără TVA)	VALOARE DEFALCATĂ PE BUGET – după bonusare (Euro fără TVA)	VALOARE DEFALCATĂ PE BUGET 2022 (Euro fără TVA)	VALOARE DEFALCATĂ PE BUGET După alocare tranziție(Euro fără TVA)
CS 1 (data semnării contractului până la data de 31.12.2019)	213.362,07	209.416,13	209.416,13	209.416,13	209.416,13
CS 2 (începutul anului 2020 până la data de 31.12.2021)	86.801,00	90.746,94	90.746,94	85.554,73	85.554,73

CS 3 (începutul anului 2022 până la data de 31.12.2023)	36.619,81	36.619,81	65.809,21	71.001,42	119.843,07
CS 4 (începutul anului 2025 până la data de 31.12.2025)					15.000,00
TOTAL Valoare Acord – Cadru de finanțare	336.782,88	336.782,88	365.972,28	365.972,28	429.813,93

Implementarea SDL 2016-2020

Conferința de lansare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul de Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA a avut loc pe data de 23 iunie 2017, iar pe data de 6 iulie 2017 a fost publicat *Calendarul estimativ de lansare a sesiunilor de depunere* a proiectelor pentru anul 2017.

Primul apel de selecție a fost în luna octombrie 2017. Ca urmare a lansării, evaluării, a relansării măsurilor din cadrul strategiei s-a ajuns la publicarea ultimei variante de calendar în care sunt prezentate sumele alocate, numărul de proiecte depuse și sumele rămase pentru fiecare măsură.

Activitățile care au urmat au fost axate pe: elaborarea apelurilor de selecție, informarea publicului și a potențialilor beneficiari, evaluarea și selecția proiectelor, monitorizarea implementării acestora, precum și raportarea către Autoritatea de Management a PNDR. În cadrul sub-măsurii 19.4, GAL-ul a fost responsabil și cu implementarea propriei capacități administrative și cu realizarea activităților de animare și evaluare.

Pe parcursul implementării, SDL-ul a **suferit 7 modificări** aprobate de Autoritatea de Management, care au vizat realocări de fonduri între măsuri, introducerea unor bonusări pentru proiectele ce vizează grupuri vulnerabile, precum și ajustări ale criteriilor de selecție, în funcție de evoluția nevoilor din teritoriu. De asemenea, au fost **efectuate 4 modificări** ale Acordului cadru de finanțare. Toate aceste modificări și ajustări au avut rolul de a eficientiza absorbția fondurilor și de a alinia strategia la noi condiții.

Evoluția alocării financiare a fost atent monitorizată, iar în urma procesului de realocare, fondurile disponibile au fost utilizate în mod eficient pentru maximizarea impactului la nivel local. GAL-ul a menținut o rată ridicată de contractare a proiectelor și un nivel bun de absorbție a fondurilor, contribuind semnificativ la atingerea obiectivelor stabilite în strategie. Astfel toate sumele rezultate din economii sau contracte reziliate au fost utilizate.

La data raportării, situația implementării proiectelor finanțate prin FEADR este următoarea:

Codificarea măsurii	Alocare totală /măsură	Proiecte SELECTATE DE GAL		Proiecte CONTRACTATE		Contracte REZILIATE		Total sumă PLĂTITĂ
		Număr	Valoare publică	Număr	Valoare publică	Număr	Valoare publică	
M 01- Formare profesională și informare/ DI 1C	13606,71	2	27857,84	1	13928,64	0	0	13606,71
M02- Investiții pentru debutanți fermieri/DI 2B	320000	10	400000	9	360000	1	40000	350000
M03- Investiții pentru exploatații agricole /DI 2A	50285	3	150855	2	100570	1	50285	8714,2
M04- Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi/DI6A	150000	4	200000	4	200000	1	50000	184999,85
M05- Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural/DI 6A	156973	3	183945,74	3	183945,74	0	0	156770,81
M06- Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice/ DI 6B	933570,08	35	1394188,8	24	1071952,97	1	129950	897908,42
M07- Sprijin pentru minorități/DI6B	9220	1	9220	1	9220	0	0	9217,07
M08- Infrastructura socială/DI 6B	13595,63	1	16676	1	16676	0	0	13595,63
TOTAL	1647250,42	59	2382743,38	45	1956293,35	4	270235	1634812,69

La sfârșitul lunii august 2025, situația implementării proiectelor finanțate prin EURI este următoarea:

Codificarea măsurii	Alocare totală /măsură	Proiecte SELECTATE DE GAL		Proiecte CONTRACTATE		Contracte REZILIATE		Total PLĂTITĂ sumă
		Număr	Valoare publică	Număr	Valoare publică	Număr	Valoare publică	
M 01- Formare profesională și informare/ DI 1C	72005,32	2	72005,32	2	72005,32	0	0	72006,32

4. Datele si metodologia de evaluare (descriere generala)

Prezenta evaluare reprezintă un demers critic și partajat, conceput pentru a surprinde, într-o manieră echilibrată și argumentată, atât aspectele pozitive, cât și pe cele problematice ale procesului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) în teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. Raportul reunește observații fundamentate, aprecieri detaliate și interpretări ale rezultatelor, punând accent pe identificarea punctelor tari și a punctelor slabe, a limitărilor întâmpinate, a obiectivelor pe termen lung și a lecțiilor învățate pe parcursul implementării. În egală măsură, evaluarea constituie o privire neutră asupra încheierii unei etape semnificative în evoluția comunităților din teritoriul GAL, analizând proiectele realizate, efectele generate și impactul acestora pe termen scurt, mediu și lung.

Obiectivul general al evaluării a fost de a verifica și analiza logica de intervenție a SDL și de a identifica bunele practici, inclusiv cele inovatoare, care pot constitui repere utile atât pentru Asociația GAL SIRET-MOLDOVA, cât și pentru alte grupuri de acțiune locală din țară, în vederea îmbunătățirii viitoarelor strategii și intervenții.

În realizarea evaluării au fost abordate următoarele teme principale:

- analiza logicii de intervenție;
- evaluarea gradului de aplicare a metodei LEADER;
- aprecierea contribuției operațiunilor implementate la atingerea obiectivelor prevăzute în SDL;
- identificarea factorilor interni și externi de succes și insucces;
- analiza mecanismului de implementare a strategiei;
- verificarea contribuției SDL la obiectivele ariei de intervenție 6B;
- evaluarea sustenabilității rezultatelor obținute.

La acestea s-au adăugat teme specifice, precum:

- analiza stadiului implementării SDL și măsura în care obiectivele și indicatorii asumați au fost îndepliniți;
- evaluarea impactului SDL asupra teritoriului GAL din perspectiva managementului, animării, cooperării și implicării actorilor locali.

Metodologia de colectare și analiză a datelor a combinat instrumente calitative și cantitative, pentru a oferi o imagine cât mai completă și obiectivă asupra implementării strategiei. Au fost aplicate chestionare către grupuri-țintă relevante, organizate sesiuni de tip focus-grup pentru a facilita discuții aprofundate, realizate interviuri cu reprezentanți-cheie și analiza detaliată a documentelor oficiale și a rapoartelor intermediare/finale disponibile. Aceste metode au fost completate de vizite și observații la fața locului, menite să surprindă în mod direct realitatea din teren, precum și de analiza secundară a datelor provenite din surse statistice sau administrative.

Combinarea metodelor cantitative cu cele calitative a avut un rol esențial: metodele cantitative au permis măsurarea precisă a gradului de realizare a obiectivelor și indicatorilor, în timp ce metodele

calitative au oferit profunzime interpretărilor, prin captarea percepțiilor, opiniilor și experiențelor actorilor implicați.

Pentru a crește validitatea și fiabilitatea concluziilor, s-a recurs la **triangulația datelor și a surselor**, comparând și corelând informațiile obținute din diverse metode și surse independente. Această abordare a permis confirmarea sau nuanțarea constatărilor și a redus riscul de interpretare eronată.

În concluzie, metodologia utilizată a asigurat o fundamentare solidă a rezultatelor prezentate în raport, oferind o perspectivă echilibrată, argumentată și utilă în luarea deciziilor privind îmbunătățirea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală și planificarea viitoarelor etape de dezvoltare teritorială.

5. Cadrul de evaluare. Răspunsuri la întrebările de evaluare

Tema de evaluare: reverificarea logicii de intervenție -relevanta

5.1. IEV1. In ce măsura logica de intervenție a SDL este încă relevantă în raport cu nevoile socio-economice și potențialul de dezvoltare ale teritoriului?

5.1.1. Verificarea relevanței strategiei în raport cu analiza SWOT inițială

Evaluarea relevanței SDL SIRET-MOLDOVA a fost realizată prin compararea progreselor obținute în teritoriu cu problemele și nevoile identificate în analiza SWOT din 2016. În această analiză, principalele provocări erau: lipsa infrastructurii sociale și economice, deficitul de cooperare între actorii locali, necesitatea consolidării capitalului social și a competențelor profesionale, precum și necesitatea sprijinirii afacerilor locale.

Implementarea SDL a abordat aceste aspecte prin:

- **Măsura 06 – Dezvoltarea microregiunii prin mici investiții fizice:** dotarea serviciilor de gospodărire comunală cu utilaje, dotări cu tehnică de calcul, construirea unei remize PSI și modernizarea unei piețe agro-alimentare, etc.
- **Măsura 08 – Infrastructură socială:** dotarea Centrului social Sfânt Parascheva Cotnari, beneficiind 20 de copii, ceea ce a răspuns nevoilor sociale identificate pentru grupurile vulnerabile.
- **Măsura 07-** Sprijin pentru minorități;
- **Segmentul economic:** sprijinirea primelor proiecte ale sectorului privat, stimulând microîntreprinderile locale, crearea de locuri de muncă și diversificarea activității economice în teritoriu.

5.1.2. Datele și metodele folosite

Pentru această evaluare s-au utilizat:

- **Cercetare de birou:** analiza documentelor SDL, rapoarte de implementare, planuri operaționale și indicatori financiari.
- **Date calitative:** interviuri cu membrii GAL, beneficiari și autorități locale, focus grup-uri și observații directe ale activităților de animare a teritoriului.
- **Date cantitative:** numărul proiectelor implementate, numărul beneficiarilor direcți (copii, comunități), lungimea drumurilor asfaltate, utilaje și dotări achiziționate.

Analiza și interpretarea datelor

- Implementarea SDL a generat progrese clare în dezvoltarea capitalului social, managementul local și cooperarea între parteneri.
- Activitățile de informare și animare au consolidat încrederea în GAL și între membrii comunității, facilitând mobilizarea resurselor locale și identificarea de soluții comune.

- În sectorul social, dotarea Centrului social Sfânt Parascheva Cotnari a oferit sprijin direct copiilor și a demonstrat capacitatea SDL de a răspunde nevoilor grupurilor vulnerabile.
- În sectorul economic, primele proiecte implementate în sprijinul microîntreprinderilor locale au început să contribuie la crearea de locuri de muncă și dezvoltarea afacerilor, indicând relevanța continuă a strategiei pentru stimularea economiei locale.

Răspuns la întrebarea de evaluare

Logica de intervenție a SDL SIRET-MOLDOVA rămâne **relevantă și adaptată nevoilor socio-economice actuale**, având în vedere:

- Capacitatea SDL de a sprijini dezvoltarea capitalului social și mobilizarea comunitară.
- Proiectele implementate răspund în mare parte problemelor identificate în analiza SWOT inițială, inclusiv infrastructura socială și nevoile economice.
- Participarea activă a autorităților, beneficiarilor și comunităților locale confirmă eficiența și relevanța logicii „de jos în sus”.
- Sprijinirea atât a infrastructurii sociale, cât și a segmentului economic local asigură o dezvoltare echilibrată și sustenabilă a teritoriului.

Dificultăți și limitări

- Disponibilitatea și calitatea datelor cantitative, eșantionare și colectare date;
- Unele nevoi economice și sociale nu sunt încă complet acoperite, necesitând ajustări și prioritizarea viitoarelor măsuri.
- Lipsa furnizorilor acreditați pentru servicii sociale în teritoriu iar pentru finanțare a depus singurul furnizor ceea ce nu a creat un cadru competitiv pentru accesarea fondurilor;
- Diferențierea impactului realizat de SDL față de alte intervenții din comunități gen: proiecte din strategiile locale ale autorităților publice locale, proiecte locale, zonale sau regionale implementate de alte entități în domnii similare celor din SDL.

5.2. Reverificarea logicii de intervenție a SDL – coerenta

IEV2. Cat de coerenta este logica de intervenție care sta la baza strategiei de dezvoltare locala

5.2.1. Verificarea relevanței strategiei în raport cu analiza SWOT inițială

Analiza SWOT inițială a constituit fundamentul procesului de planificare strategică în cadrul GAL SIRET-MOLDOVA, având rolul de a evidenția atât resursele și atuurile zonei, cât și provocările interne și externe cu impact direct asupra dezvoltării locale. Confruntarea **punctelor tari cu oportunitățile** a permis identificarea direcțiilor de intervenție cu cel mai mare potențial, în timp ce corelarea **punctelor slabe cu amenințările** a oferit repere clare pentru diminuarea vulnerabilităților.

Strategia a rămas, în mare parte, relevantă în raport cu analiza SWOT inițială, deoarece:

- Domeniile de intervenție definite în SDL răspund direct **punctelor slabe** identificate (ex.: investiții în infrastructura tehnico-edilitară, modernizarea dotărilor educaționale și medicale, sprijinirea fermierilor în achiziția de utilaje moderne).
- Obiectivele strategiei valorifică **punctele tari** ale teritoriului, precum potențialul agricol ridicat, tradiția în pomicultură și viticultură, poziționarea geografică favorabilă și proximitatea față de piețele mari de desfacere.
- Măsurile prevăzute în SDL răspund unor **oportunități** actuale, cum ar fi creșterea cererii pentru produse agricole ecologice, dezvoltarea turismului rural și atragerea tinerilor în agricultură.
- Sunt avute în vedere și **amenințările** externe, prin măsuri de adaptare la schimbările climatice, conservarea patrimoniului cultural și reducerea migrației tinerilor.

Astfel, corelarea obiectivelor strategice cu analiza SWOT confirmă faptul că strategia nu s-a abătut de la prioritățile identificate inițial, ci le-a transpus în intervenții concrete. Totuși, dinamica socio-economică și evoluțiile recente (inclusiv în context post-pandemic și al schimbărilor climatice) impun o ajustare fină a unor măsuri, în special pentru a intensifica sprijinul pentru formare profesională și inovare în mediul rural.

5.2.2. Datele și metodele folosite; Analiza și interpretarea datelor; Răspuns la întrebarea de evaluare

Metodologia de evaluare

Pentru verificarea relevanței strategiei în raport cu analiza SWOT inițială au fost utilizate următoarele metode:

- **Cercetare de birou (desk research):** revizuirea documentelor de planificare strategică, rapoartelor intermediare de implementare și fișelor de proiecte finanțate.
- **Analiza datelor cantitative:** prelucrarea statisticilor oficiale (INS, APIA, MADR), indicatorilor socio-economici și de infrastructură la nivelul teritoriului GAL.
- **Analiza datelor calitative:** interviuri și discuții cu reprezentanți ai administrației locale, beneficiari de proiecte, fermieri și membri ai comunității; chestionare aplicate unui eșantion de locuitori și antreprenori locali.
- **Metoda triangulației:** combinarea datelor cantitative și calitative pentru validarea constatărilor și reducerea riscului de erori de interpretare.

Analiza și interpretarea datelor

- Compararea stadiului actual cu premisa din analiza SWOT a confirmat că principalele atuuri ale teritoriului (potențial agricol, poziționare geografică, resurse naturale și umane) au rămas valabile și reprezintă factori-cheie de dezvoltare.

- Punctele slabe persistente (dotări educaționale insuficiente, lipsa utilajelor moderne, infrastructura deficitară în anumite comune) sunt încă prezente, însă unele au fost parțial atenuate prin proiectele implementate în perioada de programare curentă.
- Oportunitățile identificate inițial (dezvoltarea agriculturii ecologice, conservarea patrimoniului, diversificarea economiei rurale) sunt în continuare actuale, însă gradul de valorificare este variabil între localități.
- Amenințările precum depopularea și îmbătrânirea populației rămân relevante, iar fenomenul migrației tinerilor s-a accentuat ușor în ultimii ani, impunând măsuri suplimentare de retenție.

Răspuns la întrebarea de evaluare

Strategia de dezvoltare locală GAL SIRET-MOLDOVA rămâne relevantă în raport cu analiza SWOT inițială, întrucât obiectivele sale răspund în continuare nevoilor și potențialului identificate la momentul elaborării. Corelarea constantă dintre direcțiile de acțiune și realitățile socio-economice din teritoriu demonstrează continuitatea viziunii strategice. Totuși, este necesară o ajustare adaptativă a anumitor măsuri pentru a răspunde mai bine provocărilor emergente, în special în ceea ce privește formarea profesională, inovarea și integrarea tinerilor în mediul rural.

Dificultăți și limitări în ceea ce privește datele și metodologia folosită :

- Posibil risc de subiectivitate în răspunsurile oferite în interviuri și chestionare.
- Participare inegală a actorilor locali din diferite comune- rețineri în a-și exprima opinia. .
-

5.3 Tema de evaluare: Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

IEV3. În ce măsură a sprijinit SDL dezvoltarea locală în zonele rurale?

5.3.1. Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatori

Pentru a evalua în ce măsură Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a sprijinit dezvoltarea locală în zonele rurale, este esențială o aliniere clară între întrebarea de evaluare, criteriile stabilite și indicatorii utilizați.

Criteriile și indicatorii sunt: serviciile și infrastructurile locale create în zonă, procentajul populației rurale ocupate, procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite.

Domeniul de intervenție 6B- *Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale* constituie o prioritate a Asociației GAL SIRET-MOLDOVA. SDL, prin măsurile specifice acestui domeniu de intervenție, contribuie la diminuarea celor mai multe dintre nevoile identificate cu ocazia evaluării pentru realizarea strategiei și prezentate în Analiza SWOT realizată în anul 2016.

Măsurile din SDL care contribuie la Domeniul de intervenție 6B, sunt:

- Măsura M06- *Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice*. Această măsură contribuie la dezvoltarea infrastructurii de bază, infrastructură slab dezvoltată în comunele din teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. Prin aceasta se dorește asigurarea de condiții de viață rezonabile pentru toate persoanele, indiferent de categoriile de venituri

pe care le obțin, să asigure servicii care să facă teritoriul atractiv pentru locuitori. În cadrul acestei măsuri, la GAL Siret- Moldova, au fost depuse patru proiecte pentru dotarea serviciilor de gospodărire comunală constând în achiziționarea de buldo-excavatoare, două proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii fizice din comună constând în modernizarea unei piețe agro-alimentare și o remiză PSI și un proiect pentru facilitarea accesului la obiective de interes public prin asfaltarea unui segment de 1,10 km de drum comunal. Aceste investiții au un puternic impact în comunități întrucât vin în întâmpinarea unor probleme stringente ale locuitorilor iar numărul de beneficiari este unul foarte mare. Practic, în aproape toate cazurile, toți locuitorii comunei sunt beneficiari ai proiectelor.

- Măsura M07- *Sprrijin pentru minorități*- măsură ce are ca scop prevenirea marginalizării sociale a grupurilor minoritare din teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. La GAL a fost depus un proiect care va contribui la promovarea obiceiurilor și tradițiilor moștenite din generație în generație de către comunitatea rușilor lipoveni din comuna Lespezi și constă în achiziția de costume specifice comunității lipovenești pentru o formație de dansuri și achiziția unui sistem de sonorizare. Beneficiarii direcți ai acestui proiect sunt cei 30 de membri ai Formației ”Moștenitorii” .
- Măsura M08-*Infrastructura socială*- măsură ce are scop îmbunătățirea infrastructurii sociale. Măsura contribuie la diminuarea problemelor cauzate de un nivel scăzut de dezvoltare a comunităților și nivelul precar de dotare prin reabilitarea și/sau modificarea infrastructurii sociale pentru îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor de sănătate și educație. La GAL, în cadrul acestei măsuri, a fost depus un proiect care prevede investiții pentru dotarea unui centru de zi frecventat de 25 copii.

Întrebarea de evaluare: În ce măsură SDL a sprijinit dezvoltarea locală în zonele rurale?

Criteriile de evaluare trebuie să acopere mai multe dimensiuni relevante pentru dezvoltarea locală rurală, cum ar fi:

- Impactul măsurilor SDL asupra creării și diversificării locurilor de muncă în mediul rural
- Gradul de acces al populației rurale la servicii și infrastructuri îmbunătățite
- Îmbunătățirea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii sociale și tehnice

Indicatorii de evaluare aferenți acestei întrebări sunt clari și relevanți, fiind preluați din Strategia de Dezvoltare Locală, și includ:

- Populația beneficiară a serviciilor/infrastructurilor îmbunătățite (Măsura 6B)
- Numărul comunităților rurale care au beneficiat de investiții în infrastructură

Din analiza datelor se constată că prin M06- Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice **au fost finanțate un număr de 24** proiecte ale autorităților publice locale care au prevăzut dotarea serviciilor de gospodărire comunală, modernizarea infrastructurii fizice (piețe agro-alimentare, remize PSI), amenajarea de parcuri, dotări cu calculatoare și IT, etc. Această

măsură a avut **impact major**, acoperind aproape întreaga populație a comunelor incluse și vizând nevoi esențiale:

- Toți locuitorii comunelor beneficiază indirect de aceste investiții;
- Contribuie la infrastructură de bază, accesibilitate și condiții de trai mai bune;
- Răspunde direct problemelor stringente identificate în Analiza SWOT și nevoilor comunității.

Prin Măsura M07 – Sprijin pentru minorități a fost finanțat un proiect care a vizat comunitatea rușilor lipoveni din Lespezi. **Investiția a constat în achiziția de** costume tradiționale și sistem de sonorizare pentru formația de dansuri. Beneficiarii direcți au fost 30 de membri ai comunității și Formația „Moștenitorii”.

Impactul a fost generat de faptul că proiectul a

- Promovat incluziunea socială și păstrarea tradițiilor culturale;
- A contribuit la reducerea riscului de marginalizare a grupului minoritar;
- Fost important pentru coeziunea culturală, chiar dacă a fost limitat numeric.

Măsura M08 – Infrastructura socială

- **Proiecte finanțate:** 1 proiect pentru dotarea unui centru de zi
- **Beneficiari direcți:** 25 de copii
- **Tipuri de investiții:** reabilitare și dotare infrastructură socială (educație și sănătate)
- **Impact:**
 - Crește calitatea serviciilor sociale pentru copii;
 - Diminuează deficiențele infrastructurii sociale;
 - Impact relativ mic numeric, dar mare din perspectiva calității serviciilor.

Concluzie: Impact **focalizat**, dar important pentru îmbunătățirea serviciilor sociale.

Sinteză generală a contribuției măsurilor la Domeniul 6B

Măsură	Nr. proiecte finanțate	Tipul de beneficiari	Impact principal
M06	24	întreaga comunitate locală	Dezvoltarea infrastructurii, accesibilitate, condiții de viață mai bune
M07	1	minoritate etnică (30 persoane)	Conservarea tradițiilor, incluziune socială
M08	1	copii (25 persoane)	Îmbunătățirea serviciilor sociale și educaționale

Observație generală:

- **M06** asigură un impact **pe scară largă**, acoperind probleme stringente și nevoi fundamentale;
- **M07 și M08** au un impact mai **focalizat**, dar valoros din perspectiva social-culturală și educativă;
- Împreună, aceste măsuri contribuie la **dezvoltarea locală integrată** în zona GAL SIRET-MOLDOVA, corespunzător Domeniului 6B.

Astfel, există o corelare directă între întrebarea de evaluare, criteriile ce privesc impactul social și economic, precum și indicatorii măsurabili care pot cuantifica rezultatele. Totuși, pentru o evaluare obiectivă, trebuie avut în vedere efectul altor intervenții în teritoriul GAL, cum ar fi: strategiile locale, programele operaționale și activitățile ONG-urilor cu activitate în domeniul dezvoltării comunitare.

5.3.2. *Datele și metodele folosite*

Pentru a răspunde complet și obiectiv la întrebarea de evaluare, s-au utilizat o varietate de date și metode:

- **Date cantitative:** colectate din rapoartele de monitorizare a proiectelor finanțate prin SDL, statistici locale privind ocuparea forței de muncă, numărul întreprinderilor și indicatorii de acces la infrastructură. De asemenea, s-au folosit date oficiale privind populația beneficiară a serviciilor îmbunătățite și numărul de locuri de muncă create.
- **Date calitative:** informații obținute prin interviuri cu beneficiarii proiectelor, administrațiile locale, grupuri de acțiune locală și reprezentanți ai comunităților rurale. Aceste date oferă perspective asupra modului în care intervențiile au influențat viața comunităților, precum și dificultățile întâmpinate.
- **Metodele utilizate** includ cercetarea de birou (desk research) pentru analiza documentelor și datelor statistice, metode de interviu semi structurat și chestionare pentru colectarea datelor calitative, precum și analiza comparativă a indicatorilor înainte și după implementarea SDL.

Analiza și interpretarea datelor

Investițiile în infrastructură tehnico-edilitară au îmbunătățit accesul a peste 30.000 de persoane la servicii esențiale, iar toate cele 7 comune au beneficiat de proiecte de infrastructură.

În paralel, datele calitative confirmă o percepție pozitivă în rândul comunităților, care au resimțit o creștere a oportunităților economice și sociale. Totuși, unele limitări au fost semnalate, precum durata relativ lungă a implementării proiectelor și dificultățile în accesarea fondurilor de către unii beneficiari.

Interpretarea acestor date indică faptul că SDL a avut un impact semnificativ, însă există încă potențial de îmbunătățire pentru a extinde beneficiile și a accelera dezvoltarea locală.

Răspuns la întrebarea de evaluare

Strategia de Dezvoltare Locală (SDL) a contribuit în mod concret la dezvoltarea locală în zona teritoriului GAL (aria de intervenție 6B), prin facilitarea accesului populației la infrastructuri și servicii îmbunătățite.

Rezultatele obținute demonstrează un progres important în direcția creșterii calității serviciilor furnizate către populație de către autoritățile locale, cu efecte pozitive asupra calității vieții în comunitățile noastre. Cu toate acestea, este nevoie de consolidarea capacității administrative și de sprijin suplimentar pentru facilitarea accesului la finanțare, pentru a asigura sustenabilitatea și extinderea beneficiilor pe termen lung.

5.4. Tema de evaluare: Eficacitatea și eficiența operațiunilor și contribuția lor la obținerea rezultatelor și a impactului strategiei

IEV 4. Care este gradul de eficacitate al operațiunilor implementate?

5.4.1 Care este gradul de eficacitate al operațiunilor implementate?

5.4.1.1 Verificarea consistenței dintre întrebarea de evaluare, criteriile de evaluare și indicatori

- Întrebarea de evaluare: Care este gradul de eficacitate al operațiunilor implementate în cadrul SDL?
Aceasta presupune măsurarea în ce măsură operațiunile au atins obiectivele și rezultatele propuse, contribuind efectiv la realizarea impactului așteptat.
- Criterii de evaluare:
 - Gradul de atingere a obiectivelor specifice operațiunilor (ex: crearea de locuri de muncă, dezvoltarea infrastructurii)
 - Raportul dintre resursele utilizate și rezultatele obținute (eficiență)
 - Calitatea și sustenabilitatea rezultatelor proiectelor
 - Timpii de implementare în raport cu planificarea inițială
 - Gradul de satisfacție al beneficiarilor și părților implicate
- Indicatori relevanți:
 - Procentul proiectelor finalizate cu succes conform planului
 - Numărul și tipul locurilor de muncă create
 - Valoarea investițiilor realizate în infrastructură și servicii
 - Rata de utilizare a fondurilor alocate
 - Feedback-ul calitativ din partea beneficiarilor și comunităților

5.4.1.2. Datele și metodele folosite

- Date cantitative: rapoarte financiare și de implementare, indicatori monitorizați pe parcursul proiectelor, date statistice privind ocuparea forței de muncă și utilizarea serviciilor create.
- Date calitative: interviuri cu beneficiari direcți, administrații locale, ONG-uri implicate, feedback din comunitate, analize de studii de caz.
- Metode: analiza documentară, sondaje de opinie, studii comparative, interviuri semi-structurate, analiza indicatorilor de performanță.

5.4.1.3 Analiza și interpretarea datelor

Analiza datelor cantitative indică un număr de 47 contracte de finanțare în valoare de 2.028.298,70 euro, reprezentând un procent de 117,97% raportat la valoarea Sm 19.2 de 1719256 euro FEADR+EURI). Aceasta situație a fost generată de rezilierea a 4 contracte de finanțare în valoare de 269805,68 euro și lansarea de noi apeluri pentru sumele dezangajate, atât urmare rezilierii cât și urmare a economiilor rezultate din implementare.

Referitor la plățile efectuate, din analiza datelor reiese faptul că până la data raportării au fost efectuate plăți în procent de 94,11% din suma bugetată pentru Sm 19.2. Astfel din suma de 1.719.255,74 euro au fost efectuate plăți în sumă de 1.618.104,26 euro. În prezent sunt 3 proiect în implementare, suma ce urmează a fi plătită după finalizarea proiectelor fiind de 97.924,47 euro, adică 5,69%. Din evaluările noastre sunt șanse foarte mari ca cele 3 proiecte să fie finalizate cu succes, suma plătită pe întregi strategii va fi de 1.716.028 euro, adică 99,81% din total Sm 19.2.

În concluzie, chiar dacă rata de finalizare a proiectelor este de 91,48 %, rata de absorbție a fondurilor SM 19.2 este de 99,81%, ceea ce arată un nivel înalt de eficacitate în implementarea operațiunilor. Resursele au fost utilizate în proporție mare, cu un grad bun de eficiență, respectând planificările bugetare.

Totodată, raportându-ne la indicatorii asumați, chiar în condițiile întârzierilor cauzate de rezilierea unor contracte, aceștia au fost realizați și mult depășiți, așa cum se poate vedea în tabelul de la pagina 4.

Indicator	Propus	Realizat	Procent realizare
Cheltuielile publice totale	1719255,74	1.716.028	99,81%
Locuri de muncă create 6A	3	8	266,67%
Locuri de muncă total SDL	3	8	266,67%
Număr participanți 1C	20	20	100,00%
Nr. exploatații agricole/beneficiari 2A, 2B, 2C+	5	9	180,00%
Populație netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite-6B	330	33790	10239,39%

5.4.1.4 Răspuns la întrebarea de evaluare

Din punct de vedere calitativ, beneficiarii au raportat o percepție pozitivă asupra schimbărilor aduse, ceea ce confirmă relevanța și utilitatea operațiunilor. Există însă recomandări pentru îmbunătățirea proceselor administrative și pentru sprijinirea continuă a proiectelor post-implementare, pentru a asigura sustenabilitatea rezultatelor.

5.4.2 Gradul de eficiență al operațiunilor implementate

Evaluarea gradului de eficiență a operațiunilor implementate de GAL SIRET-MOLDOVA se realizează prin analiza raportului între resursele alocate (financiare, umane și administrative) și rezultatele efective obținute la nivelul teritoriului acoperit. Această analiză urmărește identificarea

eficienței în utilizarea fondurilor, corelarea costurilor cu rezultatele și identificarea eventualelor disfuncționalități sau zone cu potențial de îmbunătățire.

Indicatorii relevanți utilizați în cadrul evaluării includ:

- Rata de absorbție a fondurilor. La data raportării, rata de absorbție a fondurilor este una foarte bună, valorile fiind prezentate procentual, în ceea ce urmează:
 - Procentul de fonduri utilizate efectiv față de bugetul aprobat. Procentual, situația se prezintă astfel:
 - SM 19.2- la finalul perioadei de execuție a proiectelor, suma totală de plată va fi de 1.716.028,00 euro, adică 88,81% din totalul sumei alocate pentru acțiunile din strategie în valoare de 1.719.256 lei.
 - SM 19.4- Suma alocată pentru cheltuielile de animare și funcționare pe întreaga perioadă de implementare a SDL, conform Acordului cadru, este de 429.813,90 euro. La momentul raportării, procentul de utilizare a fondurilor este de 95,30%, adică 409.619,00 sume decontate din totalul sumei alocate de 429.813,90 euro. Suma previzionată a fi decontată la finalul CS4 este de 424.916,90, adică 98.79%
 - Numărul și tipul măsurilor implementate. Din analiza datelor, rezultă faptul că toate cele 8 măsuri au fost lansate conform planificării inițiale. De remarcat este faptul că 4 proiecte au fost reziliate, ceea ce a determinat GAL-ul să lanseze noi apeluri de selecție. La data raportării mai sunt două proiecte în implementare, cu șanse reale de finalizare fără incidente și un proiect pentru care s-a depus DCP transa finală și pentru care urmează să se facă plata.
 - proiecte finalizate în termen, conform cerințelor SDL; Din totalul de 47 proiecte contractate, 4 au fost reziliate. Din cele 43 proiecte, la data raportării, 40 proiecte au fost finalizate, unul poate fi considerat ca fiind finalizat întrucât DCL transă finală a fost aprobat și urmează a se vira tranșa iar două proiecte sunt spre finalizare, urmând a depune DCP.
 - Impactul asupra beneficiarilor
 - efectele vizibile asupra comunității locale, IMM-urilor, tinerilor și grupurilor vulnerabile;
 - Respectarea termenelor și criteriilor de selecție
 - conform procedurilor stabilite de GAL și Autoritatea de Management;
 - Raportul cost/beneficiu – analiza valorii generate în raport cu cheltuielile efectuate pentru fiecare operațiune.
- Conform datelor, operațiunile implementate de GAL SIRET-MOLDOVA în perioada evaluată au demonstrat un grad ridicat de eficiență, evidențiat prin:
- realizarea majorității proiectelor propuse în termenii stabiliți;
 - utilizarea optimă a resurselor disponibile, cu minimizarea pierderilor sau a costurilor suplimentare;

- atingerea indicatorilor de rezultat asumați în SDL, în special în domeniile dezvoltării infrastructurii locale, sprijinirea IMM-urilor și incluziunea socială;

- implementarea unor mecanisme eficiente de monitorizare și raportare care au permis corecții rapide și ajustări ale alocărilor financiare atunci când a fost necesar.

În concluzie, gradul de eficiență al operațiunilor implementate reflectă o gestionare responsabilă și orientată spre rezultate, contribuind semnificativ la realizarea obiectivelor strategice asumate prin SDL.

5.4.2.1 Detalierea pe tipuri de operațiuni

Analiza operațiunilor implementate în cadrul SDL al GAL SIRET-MOLDOVA evidențiază modul de utilizare a resurselor și eficiența fiecărei măsuri în raport cu obiectivele strategice stabilite. Tabelul de mai jos sintetizează rezultatele obținute pentru fiecare măsură:

<u>Cod măsură</u>	<u>Denumire măsură</u>	<u>Alocare totală (€)</u>	<u>Proiecte selectate</u>	<u>Proiecte contractate</u>	<u>Contracte reziliate</u>	<u>Total sumă plătită (€)</u>
<u>M01</u>	<u>Formare profesională și informare/DI 1C</u>	13.606,71	2	1	0	13.606,71
<u>M02</u>	<u>Investiții pentru debutanți fermieri/DI 2B</u>	320.000	10	9	1	350.000
<u>M03</u>	<u>Investiții pentru exploatații agricole/DI 2A</u>	50.285	3	2	1	8.714,20
<u>M04</u>	<u>Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi/DI6A</u>	150.000	4	4	1	184.999,85
<u>M05</u>	<u>Diversificarea activităților non- agricole în mediul rural/DI 6A</u>	156.973	3	3	0	156.770,81
<u>M06</u>	<u>Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice/DI 6B</u>	933.570,08	35	24	1	897.908,42
<u>M07</u>	<u>Sprijin pentru minorități/DI6B</u>	9.220	1	1	0	9.217,07
<u>M08</u>	<u>Infrastructura socială/DI 6B</u>	13.595,63	1	1	0	13.595,63
<u>TOTAL</u>		1.647.250,42	59	45	4	1.634.812,6 9

5.4.2.2 Analiza rezultatelor:

- **M01 – Formare profesională și informare:** 1 proiect contractat din 2 selectate, suma plătită: 13.606,71 €; utilizare eficientă a fondurilor pentru dezvoltarea competențelor beneficiarilor.
- **M02 – Investiții pentru debutanți fermieri:** 9 proiecte contractate din 10 selectate, 1 reziliere, suma plătită: 350.000 €, evidențiind un grad ridicat de absorbție și impact asupra fermierilor debutanți.
- **M03 – Investiții pentru exploatații agricole:** 2 proiecte contractate din 3 selectate, 1 reziliere, suma plătită: 8.714,20 €, indicând provocări punctuale în implementare.
- **M04 – Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi:** 4 proiecte contractate, 1 reziliere, suma plătită: 184.999,85 €, demonstrând o alocare eficientă pentru stimularea antreprenorialului local.
- **M05 – Diversificarea activităților non-agricole în mediul rural:** 3 proiecte implementate integral, fără rezilieri, suma plătită: 156.770,81 €, impact pozitiv asupra diversificării economice.
- **M06 – Dezvoltarea microregiunii prin mici investiții fizice:** 24 proiecte contractate din 35 selectate, 1 reziliere, suma plătită: 897.908,42 €, evidențiind importanța acestei măsuri pentru infrastructura locală.
- **M07 – Sprijin pentru minorități:** proiect implementat integral, suma plătită: 9.217,07 €, contribuind la incluziunea socială.
- **M08 – Infrastructura socială:** proiect implementat integral, suma plătită: 13.595,63 €, îmbunătățind serviciile sociale în teritoriu.

5.4.2.3 Concluzie:

Gradul de eficiență al operațiunilor implementate este ridicat, majoritatea proiectelor fiind contractate și finalizate, iar fondurile alocate fiind utilizate în mod optim. Rezultatele obținute demonstrează un impact pozitiv asupra comunității locale, atât în domeniul dezvoltării economice, cât și al incluziunii sociale și infrastructurii micro regionale.

6. Tema de evaluare specifică: calitatea parteneriatelor locale, eficiența conducerii, anumite proiecte/inițiative locale (competitivitatea produselor) , identitatea locală

Raport privind calitatea parteneriatelor și evaluarea tematică

Operațiunile derulate pentru implementarea SDL au produs efectul scontat, printr-o bună colaborare între actorii locali și prin mecanisme eficiente de mobilizare și susținere a comunității. Procesul de implementare a implicat etape esențiale precum: animarea teritoriului, pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, analiza, evaluarea și selecția proiectelor, soluționarea contestațiilor, depunerea proiectelor la OJFIR și monitorizarea proiectelor.

Indicatorii analizați au vizat:

- procentul de realizare a indicatorilor SDL;
- gradul în care beneficiarii au considerat că au fost sprijiniți în accesarea și implementarea proiectelor finanțate prin GAL;
- calitatea colaborării între partenerii publici, privați și societatea civilă.

Metodele utilizate pentru colectarea datelor au fost focus-grupurile cu beneficiari și membri fondatori, precum și analiza documentelor relevante. Aceste instrumente au permis o evaluare obiectivă a calității parteneriatelor și a gradului de implicare a actorilor locali.

6.1 Acțiuni cheie pentru consolidarea parteneriatului

- Construirea capacității locale de lucru în parteneriat, animarea teritoriului și dobândirea de aptitudini pentru mobilizarea potențialului local;
- Promovarea parteneriatelor public-privat, prin valorificarea rolului LEADER în încurajarea abordărilor inovative și aducerea la aceeași masă a sectorului public și privat;
- Promovarea cooperării și inovării, prin susținerea unor proiecte ce stimulează schimbul de bune practici;
- Îmbunătățirea managementului local prin implicarea activă a partenerilor și dezvoltarea de mecanisme de guvernare participativă.

6.2 Dimensiunea transversală a SDL

Având în vedere caracterul transversal al Strategiei de Dezvoltare Locală, GAL SIRET-MOLDOVA a sprijinit experiențe exemplare din perspectiva protecției mediului, biodiversității și reducerii emisiilor toxice. Parteneriatul a contribuit la:

- Creșterea gradului de conștientizare, formare și prevenire pentru public și funcționari locali;
- Acțiuni de sensibilizare a populației privind reabilitarea energetică a clădirilor publice și private;
- Promovarea unei mai bune gestionări a spațiului și dezvoltarea unor activități sustenabile în turism.

6.3 Tema de evaluare specifică

1. Calitatea parteneriatelor locale – Parteneriatul este fundamentul GAL SIRET-MOLDOVA, contribuind la coagularea actorilor locali și la implicarea echilibrată a mediului public, privat și al societății civile. Nivelul ridicat de colaborare a permis implementarea eficientă a proiectelor și menținerea unei dinamici pozitive în comunitate. GAL a demonstrat deschidere și eficiență și prin implementarea Proiectului „Punți peste 7 sate” finanțat prin POCU 5.2, derulat în parteneriat cu Primăria Cotnari, Școala Profesională Ștefan cel Mare Cotnari și Fundația Corona Iași. Acest proiect a reprezentat un exemplu concret de mobilizare interinstituțională și de consolidare a parteneriatelor la nivel local și regional. În plus, GAL a derulat două proiecte de cooperare finanțate prin SM 19.3 – QR4ALL (parteneriat format din 9 GAL-uri) și Galerie digitală de artă tradițională ArtGAL (4 GAL-uri din România și unul din R Moldova), precum și **Proiectul „Centre de expertiză și formare rurală bazate pe cunoaștere, îmbunătățirea ecosistemelor și cunoștințe”, finanțat de Comisia Europeană (parteneriat format din 48 entități din Europa și Africa), toate acestea consolidând rolul GAL ca actor central în promovarea inovării și cooperării în teritoriul GAL.
2. Eficiența conducerii – Structurile de conducere au demonstrat capacitatea de a lua decizii coerente și de a adapta alocările financiare în funcție de nevoi și de evoluția teritoriului. Conducerea a asigurat transparență și obiectivitate în procesul de selecție și monitorizare a proiectelor.
3. Anumite proiecte/inițiative locale – competitivitatea produselor – Prin proiectele sprijinite, s-a stimulat diversificarea economică și creșterea competitivității produselor locale. Investițiile în fermieri debutanți, IMM-uri și activități non-agricole au contribuit la consolidarea pieței locale și la o mai bună integrare a produselor pe piața regională.
4. Identitatea locală – Proiectele și inițiativele au sprijinit consolidarea identității locale prin promovarea tradițiilor, turismului rural, patrimoniului cultural și a inițiativelor care contribuie la coeziunea comunității. Identitatea locală a fost valorizată ca element distinctiv, capabil să genereze dezvoltare durabilă și să atragă noi oportunități pentru teritoriu.

6.4 Valoarea adăugată a parteneriatului

Parteneriatul reprezintă un element fundamental al GAL SIRET-MOLDOVA, asociația devenind un partener indispensabil pentru aleșii locali, sectorul privat și profesioniștii implicați. Rezultatele obținute demonstrează că:

- niciun actor implicat individual nu poate atinge nivelul de eficiență obținut prin colaborare;
- contribuția operațiunilor desfășurate este vizibilă în reducerea inegalităților sociale și economice;
- dezvoltarea durabilă a comunității este strâns legată de existența unui parteneriat activ și funcțional.

Concluzie

Calitatea parteneriatelor și eficiența conducerii GAL SIRET-MOLDOVA sunt confirmate de rezultatele obținute și de impactul vizibil asupra comunității. SDL a sprijinit atât competitivitatea produselor locale, cât și promovarea identității comunitare, reușind să creeze un cadru favorabil dezvoltării durabile și participative a teritoriului.

7. Valoarea adăugată LEADER

Operațiunile realizate pentru atingerea obiectivelor au avut la bază resursele naturale ale comunelor GAL SIRET-MOLDOVA, resursele umane, financiare (bani și capacitatea de a mobiliza finanțări), precum și cadrul legislativ și politicile locale. Au fost considerate importante activitățile care vizează dezvoltarea unei culturi ecologice pentru comunități durabile și echitabile, dar și păstrarea valorilor, credințelor și sentimentelor colective specifice locuitorilor. Acestea din urmă, s-au dovedit a fi o resurse importante, deoarece modul în care membrii comunității reușesc să transforme capitalul economic în capital social și cultural influențează competitivitatea și adaptabilitatea comunităților locale.

Procesul de adaptare la condiții noi, de transmitere a standardelor și regulilor sociale de la o generație la alta, rămâne un factori determinanți pentru coeziunea comunităților din teritoriu. În satele noastre, „obișnuința este o a doua natură”, ceea ce demonstrează importanța educației, a autocontrolului și a continuității valorilor tradiționale. Toate aceste elemente fundamentează valoarea adăugată a abordării LEADER, care nu doar finanțează proiecte, ci creează premisele pentru dezvoltarea durabilă, echilibrată și participativă a teritoriului.

Guvernanță / Capital social

Implementarea strategiei a intensificat interacțiunea și coordonarea între membrii GAL și a condus la o mai bună guvernanță locală. Procesul participativ a crescut gradul de implicare a părților interesate și a contribuit la crearea unei structuri de încredere.

Întărirea guvernantei locale este demonstrată prin constanță în ceea ce privește numărul de membri, structura de parteneriat a rămas echilibrată între sectorul public, privat și societatea civilă până la finalul perioadei de implementare a SDL. Au fost organizate periodic întâlniri și grupuri de lucru, ceea ce a facilitat coordonarea, informarea și consultarea transparentă. Implicarea activă a comunității se reflectă și în numărul mare de persoane interesate care s-au implicat în diferite structuri care au asigurat implementarea SDL.

Un rol important în întărirea guvernantei locale l-au avut acțiunile de sprijin și informare: GAL a desfășurat acțiuni consistente de informare și comunicare – atât prin întâlniri locale, cât și prin materiale tipărite și apariții în presa locală, atât cu ocazia lansării apelurilor de selecție cât și cu ocazia informărilor populației cu privire la stadiul implementării SDL dar și cu privire la activitățile curente ale GAL. Beneficiarii au confirmat prin chestionare că depunerea unor proiecte a fost rezultatul direct al acestor acțiuni, al creșterii vizibilității GAL dar și al creșterii încrederii în GAL.

Gradul de încredere între GAL și instituțiile partenere, între GAL și beneficiari sau persoanele din teritoriul GAL pe de altă parte, a crescut- aspect demonstrat de numărul tot mai mare de proiecte finanțate și de colaborările interinstituționale și aici ne referim la implicarea GAL în parteneriate locale pentru derularea unor activități punctuale în comunele partenere, și nu numai. Beneficiarii confirmă că au primit sprijin real în procesul de depunere și implementare dar și managementul

afacerilor precum și în accesul la noi piețe de desfacere (Armonii de toamnă, Armonii de primăvara, Gust de Iași, etc)

Întărirea guvernancei locale a fost facilitată și prin idei inovatoare atât în ceea ce privește proiectele finanțate cât și acțiunile curente ale GAL. Au fost sprijinite proiecte cu elemente inovatoare (tehnologii noi, servicii neacoperite anterior, parteneriate locale), au fost evidențiate modelele de bună practică, au fost identificate idei inovatoare privind intervenția comunitară precum și valorificarea resurselor locale private sau publice.

Activitatea de până acum a GAL SIRET-MOLDOVA a demonstrat capacitate instituțională viabilă: GAL a reușit să asigure un personal administrativ stabil, cu fluctuații reduse, și să organizeze periodic acțiuni de formare profesională pentru echipă. De remarcat este faptul că asociația a implementat mai multe proiecte iar structura de personal a fost adaptată nevoilor specifice. Structura GAL este percepută de membrii săi ca fiind viabilă și de încredere pe termen lung.

Un alt factor care a contribuit la creșterea guvernancei locale, care a generat și încredere și care a determinat membrii comunităților noastre să se implice în acțiunile GAL a fost transparență și proceduri: Procedurile administrative au suferit puține modificări, au fost publice, imparțiale, ceea ce a asigurat stabilitate și predictibilitate pentru beneficiari. Deciziile și informațiile relevante au fost comunicate transparent.

Toate cele mai sus arătate nu ar fi fost posibile fără o comunicare eficientă, fără transparență și fără o implicare a comunității în toată integralitatea ei. Astfel, acțiunile GAL au vizat și grupurile vulnerabile din teritoriu, ceea ce confirmă caracterul incluziv al strategiei. Membrii GAL apreciază că acțiunile care vizează grupurile vulnerabile contribuie la coeziunea socială din teritoriul GAL.

Capital cultural

Abordarea LEADER a sprijinit valorificarea specificului local, punând în evidență patrimoniul cultural și tradițiile. Proiectele finanțate au contribuit la dezvoltarea turismului rural și la consolidarea identității comunitare.

Întrebări de evaluare:

- În ce măsură a condus abordarea LEADER la punerea în valoare a capitalului cultural din teritoriul GAL?

În ceea ce privește capitalul cultural, intervenția directă a GAL SIRET-MOLDOVA se regăsește prin finanțarea unui proiect care a contribuit la promovarea zestrei culturale a comunității rușilor lipoveni din teritoriul GAL, rușii lipoveni fiind singura minoritate oficială din teritoriul GAL. Însă, Gal a contribuit la punerea în valoare a capitalului cultural prin inițierea sau implicarea de acțiuni culturale, prin acțiuni în parteneriat cu primăriile sau alte entități locale. Astfel, prin implicarea GAL interpreți din comunele noastre și formațiile de dansuri ale Asociației rușilor lipoveni, ale primăriilor din comunele Ceplenița, Cotnari, Hărmănești și Todirești au fost invitate și au participat la evenimente anuale precum: Zilele comunelor Lespezi (anii 2023 și 2025) și Cotnari (anii 2023), Festivalurile Armonii de primăvară și Armonii de toamnă din Pașcani (anul 2022-2025).

Dezvoltare socio-economică

Metoda LEADER a avut un rol esențial în stimularea dezvoltării socio-economice a teritoriului GAL SIRET-MOLDOVA. Prin intermediul proiectelor finanțate, s-au creat noi locuri de muncă, contribuind la reducerea migrației forței de muncă și la creșterea satisfacției angajaților. Totodată a crescut și s-a diversificat oferta de produse și servicii din teritoriul GAL.- efecte indirecte a finanțării pentru înființarea de noi afaceri sau modernizarea celor existente. Beneficiarii au raportat îmbunătățirea condițiilor de muncă și apropierea locurilor de muncă față de comunitățile locale, ceea ce a crescut gradul de stabilitate și atractivitatea zonei pentru tineri și familii.

De asemenea, abordarea LEADER a facilitat înființarea de noi întreprinderi, inclusiv în domenii non-agricole, și a promovat diversificarea activităților economice. Prin proiectele implementate s-au dezvoltat afaceri în sectorul agricol- 8 tineri fermieri instalați, 8 firme înființate și o exploatare agricolă modernizată. În sectorul non-agricol au fost înființate 3 întreprinderi și modernizate altele 3. Numărul total de locuri de muncă înființate a fost de 8.

Creșterea numărului de proiecte adresate comunității a condus la îmbunătățirea nivelului de trai și la diversificarea serviciilor pentru populație, incluzând ferme agricole, unități de producție sau furnizori de servicii. În plus, sprijinirea grupurilor vulnerabile a fost intensificată, prin crearea de locuri de muncă dedicate și proiecte pentru incluziune socială, contribuind la echitatea și coeziunea socială în teritoriul GAL.

Astfel, metoda LEADER nu doar că a stimulat dezvoltarea economică, ci a consolidat comunitățile locale, valorificând resursele naturale, culturale și umane ale zonei și creând premisele pentru o dezvoltare durabilă și echitabilă.

În urma interpretării datelor reiese că:

- Numărul de locuri de muncă a crescut, inclusiv prin proiecte care au vizat atât bărbați, cât și femei. Beneficiarii chestionați au apreciat că gradul de satisfacție al lucrătorilor s-a îmbunătățit, iar distanța față de locul de muncă s-a redus prin apariția unor noi oportunități locale;
- Prin sprijinul LEADER au fost înființate numeroase întreprinderi agricole și non-agricole, consolidând diversificarea economiei locale;
- Venitul gospodăriilor a crescut, calitatea vieții s-a îmbunătățit, s-a diversificat paleta de servicii locale;
- Numărul de locuri de muncă în afara agriculturii a crescut, iar întreprinderile finanțate au participat la târguri și evenimente, inclusiv prin proiectele de cooperare. Acestea au intrat pe piață cu produse și servicii inovatoare.
- Sprijinul a contribuit la înființarea sau dezvoltarea unor afaceri și produse locale, valorificând și valorizând zestrea locală;
- A crescut numărul proiectelor ce au înființat locuri de muncă dedicate, grupurile vulnerabile putând beneficia de acestora, astfel SDL a contribuit la incluziunea socială.

Concluzie

Valoarea adăugată LEADER pentru GAL SIRET-MOLDOVA se reflectă în:

- consolidarea guvernancei și a capitalului social printr-o participare activă a comunității;
- valorizarea capitalului cultural și a identității locale ca motor de dezvoltare;
- diversificarea economică și creșterea nivelului de trai.

Astfel, LEADER nu doar că a sprijinit implementarea SDL, ci a creat premisele unei dezvoltări integrate și sustenabile a teritoriului.

8 Analiza mecanismului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL)

8.1 Context general

Mecanismul de implementare a SDL GAL SIRET-MOLDOVA s-a construit pe principiile LEADER, punând accent pe parteneriat public-privat, implicarea comunității, transparență și adaptabilitate. Structura organizatorică și operațională a GAL a permis o gestionare eficientă a proceselor de selecție, monitorizare și sprijin pentru beneficiari.

8.2 Structura și funcționarea echipei de implementare

Unul dintre cei mai importanți factori de succes ai implementării SDL a fost profesionalismul echipei de implementare. Aceasta s-a consolidat prin:

- participarea la cursuri de formare și perfecționare;
- schimburi de experiență cu alte GAL-uri din țară;
- colaborări cu instituții relevante (RNDR, FNGAL, AFIR, OJFIR, CDRJ).

Echipa a demonstrat capacitate de planificare strategică și de gestionare a resurselor, fapt confirmat prin:

- depunerea de proiecte pe toate măsurile din SDL;
- existența unor măsuri cu cerere peste alocarea financiară;
- rata ridicată de conformitate și eligibilitate a proiectelor depuse, confirmată și la nivel AFIR.

8.3 Rolul autorităților publice locale și al parteneriatului

Succesul implementării a fost sprijinit de implicarea autorităților publice locale, care au colaborat atât la nivel decizional (primari, consilii locale), cât și la nivel tehnic (funcționari publici). Aceste interacțiuni au avut efecte directe:

- îmbunătățirea capacității administrative și a modului de gestionare a proiectelor;
- creșterea nivelului de consultare publică și implicare a comunităților în procesul decizional;
- consolidarea încrederii între comunități și parteneriatul GAL.

8.4 Instrumentele și procedurile de implementare

Mecanismul de implementare a SDL a utilizat proceduri transparente și clare:

- ghiduri de selecție accesibile și explicate prin acțiuni de informare;
- animarea teritoriului, cu rol decisiv în creșterea încrederii beneficiarilor și stimularea depunerii de proiecte;
- monitorizarea și raportarea realizate periodic, cu accent pe respectarea indicatorilor de rezultat și de impact.

Aceste instrumente au asigurat nu doar conformitatea procedurală, ci și consolidarea procesului de învățare colectivă la nivelul teritoriului.

8.5 Factori de succes

Evaluarea a evidențiat câțiva factori determinanți în implementarea SDL:

- profesionalismul și stabilitatea echipei de implementare;
- suportul oferit de autoritățile locale;
- implicarea directă a comunității prin animare și consultare;
- calitatea planificării strategice și a structurii SDL;
- respectarea principiilor LEADER, care au consolidat capitalul social și colaborarea locală.

8.6 Factori de dificultate

Au fost identificate și anumite provocări:

- începutul lent al implementării, cauzat de perioada de pregătire și învățare a echipei și parteneriatului;
- alocări financiare insuficiente pentru anumite domenii sensibile (infrastructură socială, sprijin pentru minorități);
- lipsa furnizorilor acreditați de servicii sociale în teritoriu, ceea ce a întârziat implementarea unor măsuri pe social;
- Rezilierea unor contracte și nevoia de a lansa noi apeluri de selecție pentru utilizarea eficientă a fondurilor.

8.7 Sinteză

În ansamblu, mecanismul de implementare a SDL a demonstrat eficiență, adaptabilitate și coerență. Chiar dacă au existat provocări, acestea au fost depășite prin profesionalismul echipei, colaborarea interinstituțională și implicarea comunității. Rezultatele confirmă faptul că mecanismul utilizat a fost unul adecvat și poate reprezenta un model de bună practică pentru viitoare perioade de programare.

9. Analiza sustenabilității rezultatelor obținute

9.1 Context general

Sustenabilitatea rezultatelor implementării SDL GAL SIRET-MOLDOVA se referă la măsura în care investițiile, proiectele și beneficiile generate prin strategia actuală vor continua să producă efecte pe termen mediu și lung. Evaluarea relevă că rezultatele obținute au contribuit nu doar la atingerea unor obiective punctuale, ci și la consolidarea capacității comunităților de a-și gestiona resursele și de a coopera în mod durabil.

9.2 Sustenabilitatea rezultatelor economice

- **Investițiile private** realizate prin proiectele contractate (ex. microîntreprinderi, servicii locale, inițiative de producție) au potențial de menținere și multiplicare a efectelor economice prin crearea de locuri de muncă și diversificarea activităților economice. Perioada de monitorizare pentru unele proiecte finanțate prin SDL a încetat, însă întreprinderile finanțate prin SDL continuă activitatea. Totuși trebuie să menționăm și faptul că trei contracte de finanțare au fost reziliate, două pentru netransmiterea clarificărilor solicitate la tranșa a doua și un contract pentru nerespectarea criteriilor de selecție după acordarea tranșei a doua.
- **Dotările publice pentru gospodărire comunală** (buldo-excavatoare, autoutilitare, echipamente de întreținere drumuri, autospeciale de intervenții la incendii, echipamente IT) generează beneficii recurente pentru comunități, reducând costurile locale și îmbunătățind infrastructura și serviciile locale.
- Sprijinul acordat mediului de afaceri prin SDL a dus la primele inițiative antreprenoriale inovative, care, odată consolidate, pot atrage noi resurse și investiții.

9.3 Sustenabilitatea rezultatelor sociale

- **Proiectele de infrastructură socială** (ex. dotările Centrului social „Sfânta Parascheva” din Cotnari, unde 20 de copii beneficiază de servicii îmbunătățite) au efecte directe asupra incluziunii sociale și accesului la servicii de bază.
- Crearea unor mecanisme de sprijin pentru minorități contribuie la integrarea acestora și la reducerea inegalităților locale.
- Activitățile de animare și consultare au crescut capitalul social, favorizând coeziunea comunitară și implicarea cetățenilor în deciziile locale.

9.4 Sustenabilitatea instituțională și administrativă

- Implementarea SDL a consolidat **capacitatea administrativă a primăriilor și a GAL**, prin implicarea directă a personalului tehnic în gestionarea proiectelor și prin crearea unor competențe suplimentare în domeniul planificării și monitorizării.
- Relațiile de colaborare dintre autorități, beneficiari și GAL s-au întărit, ceea ce creează premise pentru o guvernanță locală participativă și eficientă.
- GAL-ul a devenit un actor recunoscut în teritoriu, ceea ce îi conferă legitimitate și capacitatea de a mobiliza resurse și parteneriate în viitor.

9.5 Factori favorizanți ai sustenabilității

- **Profesionalismul echipei de implementare**, care asigură continuitatea proceselor.
- **Încrederea sporită a comunităților** în GAL și în autorități, generată de primele rezultate vizibile. Rezultatele evaluării denotă faptul că 34% din populația teritoriului GAL au foarte mare încredere în GAL; 47% mare, 16% moderată și 3% puțină și deloc
- **Utilitatea investițiilor publice**, care au efecte directe și pe termen lung asupra comunităților (drumuri, utilaje, infrastructură socială).
- **Efectul multiplicator al proiectelor private**, care creează modele de bune practici și stimulează inițiative similare.

9.6 Riscuri și limitări

- Lipsa unor **furnizori acreditați de servicii sociale** limitează pe termen mediu extinderea intervențiilor în domeniul social.
- **Migrația tinerilor** și îmbătrânirea populației pot diminua sustenabilitatea economică a unor proiecte dacă nu sunt dezvoltate politici active de atragere și menținere a resursei umane.
- **Resursele financiare limitate** alocate anumitor măsuri reduc posibilitatea extinderii impactului în domenii critice (social, minorități, infrastructură comunitară).

9.7 Sinteza

Rezultatele implementării SDL demonstrează un grad ridicat de sustenabilitate, în special în ceea ce privește investițiile publice și consolidarea capitalului social. Cu toate acestea, sustenabilitatea deplină va depinde de capacitatea GAL și a parteneriatului local de a continua procesele de animare, de a atrage noi resurse și de a integra mai bine dimensiunea socială și cea de resurse umane în viitoarele strategii.

10 Tema de evaluare: Factorii de succes si insucces

Întrebarea de evaluare IEV 7: Care sunt factorii interni și externi care au influențat pozitiv sau negativ implementarea strategiei?

În urma interpretării datelor colectate, a interpretării focus-grupurilor și interviurilor, a reieșit următoarele:

10.1 Factori interni – pozitivi

- Structura parteneriatului GAL – implicarea echilibrată a actorilor publici, privați și ai societății civile în procesul decizional, atât în faza de design a strategiei, cât și în faza de implementare;
- Capacitatea echipei GAL – experiența și pregătirea profesională a personalului au contribuit la un proces eficient de selecție și monitorizare a proiectelor. Astfel, un rol deosebit de important l-a avut procesul de selecție la angajare urmat de o un proces de calificare și pregătire adecvat nevoilor specifice activității de implementare a SDL
- Transparența și procedurile interne, regulamente clare privind selecția proiectelor și soluționarea contestațiilor, au avut rolul de a genera încredere și disponibilitatea de a susține activitatea GAL și de a aplica pentru finanțare.

10.2 Factori interni – negativi

- Resurse administrative limitate – dificultăți în acoperirea cheltuielilor de animare și funcționare a GAL, în condițiile respectării păstrării structurii de personal până la atingerea pragului de 85% contractare din SM 19.2, după bonusare. Urmare acestui fapt salariile experților angajați a fost foarte mic.
- Imposibilitatea decontării cheltuielilor de funcționare și animare pentru CS4 în condițiile nefinalizării tuturor proiectelor;
- Capacitate redusă a unor beneficiari – lipsa de experiență managerială și de know-how în implementarea proiectelor, ceea ce a generat întârzieri, contracte de finanțare reziliate, reluarea procedurilor chiar în ultima perioadă de implementare a SDL.

10.3 Factori externi – pozitivi

- Sprijinul din partea AM PNDR și OJFIR – oferirea de informații și clarificări atât în faza de elaborare a documentelor de accesare cât și în faza de evaluare a proiectelor;
- Contextul favorabil pentru diversificare – interes crescut pentru activități agricole si non-agricole din teritoriul GAL;
- Accesul la alte programe complementare – POSDRU/POCU, programe județene și regionale, care au completat eforturile GAL. Astfel, GAL a accesat finanțări din POCU, SM 19.3- 2 proiecte și Comisia Europeană- un proiect.

10.4 Factori externi – negativi

- Birocrația excesivă – procedurile complicate și solicitările multiple de clarificări au dus la întârzieri în contractare și implementare;
- Plăți întârziate ceea ce a generat reale probleme de cash-flow în contextul implementării a 3 proiecte concomitent, concretizate prin blocarea conturilor de către ANAF;
- Instabilitatea legislativă – modificările frecvente în ghidurile solicitantului și în regulamentele europene;
- Factori economici și sociali – migrația populației tinere, lipsa de forță de muncă locală, context economic instabil.

Concluzie

Implementarea SDL a fost influențată atât de factori interni (capacitatea echipei, resursele disponibile, pregătirea beneficiarilor), cât și de factori externi (sprijinul instituțional, cadrul legislativ, condițiile socio-economice). În ansamblu, punctele forte și mobilizarea comunității au permis GAL SIRET-MOLDOVA să obțină rezultate pozitive, în pofida dificultăților.

11. Concluzii

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală (SDL) a GAL SIRET-MOLDOVA evidențiază faptul că, în ansamblu, **strategia a rămas relevantă în raport cu analiza SWOT inițială**, iar obiectivele sale au corespuns noilor nevoi apărute și potențialului teritoriului. Corelarea constantă dintre direcțiile de acțiune și realitățile socio-economice din teritoriu demonstrează continuitatea viziunii strategice, însă evoluțiile socio-economice și schimbările climatice impun ajustări adaptative ale unor măsuri, în special în domeniul formării profesionale, inovării și implicării tinerilor în mediul rural.

Implementarea SDL a generat efecte vizibile în mai multe domenii:

- **Capital social și cooperare locală:** Acțiunile de animare și informare a teritoriului au consolidat încrederea între membrii parteneriatului, autorități și beneficiari, facilitând mobilizarea resurselor locale și identificarea de soluții comune la problemele comunității. Procesul a condus la apariția unor rețele locale de cooperare și inovare.
- **Valoarea adăugată a metodei LEADER:** Respectarea principiilor LEADER – abordare „de jos în sus”, parteneriat public-privat, acțiuni integrate și multisectoriale, inovație și cooperare – a fost cheia succesului. Efectele s-au manifestat în creșterea încrederii în GAL, în îmbunătățirea relațiilor între membri și autorități, precum și în gestionarea mai eficientă a funcțiilor administrative la nivel local.
- **Factori de succes în implementarea SDL:** Profesionalismul echipei de implementare, formarea continuă, schimburile de experiență și colaborarea cu instituții naționale și regionale (AFIR, OJFIR, FNGAL, RNDR, CDRJ) au fost fundamentale. Rezultatele obținute, precum depunerea și aprobarea proiectelor pe toate măsurile, au reflectat eficiența planificării și implicarea autorităților locale.
- **Contribuția la aria de intervenție 6B:** Măsurile din acest domeniu au avut impact semnificativ asupra comunităților, în special prin dotarea serviciilor de gospodărire comunală, asfaltarea drumurilor comunale și modernizarea infrastructurii publice. Măsurile pentru minorități și infrastructura socială au avut însă un impact limitat, datorită resurselor insuficiente și lipsei furnizorilor acreditați de servicii sociale.

În ansamblu, implementarea SDL a contribuit la atingerea obiectivelor strategice ale GAL SIRET-MOLDOVA, consolidând capitalul social, eficiența administrativă și capacitatea locală de cooperare, dar identificarea unor domenii cu resurse insuficiente indică necesitatea unor intervenții adaptative în viitor.

12. Recomandări

Pe baza celor constatate, în contextul implementării SDL 2023-2027, am emis următoarele recomandări:

12.1. Formare profesională și inovare

Intensificarea programelor de instruire pentru tineri și adulți în domenii relevante pentru dezvoltarea rurală este esențială pentru creșterea capacității locale. Recomandăm:

- Organizarea de cursuri și workshop-uri practice pe teme precum managementul afacerilor rurale, tehnologii inovative în agricultură și infrastructură, și antreprenoriat social.
- Promovarea schimburilor de bune practici între comunități, atât la nivel național, cât și internațional, pentru stimularea inovației și transferul de know-how.
- Încurajarea implicării tinerilor în proiecte locale, ca parte a unui proces de formare aplicată și dezvoltare a spiritului civic.

12.2. Servicii sociale și infrastructură pentru minorități

Pentru creșterea impactului în domeniul social și sprijinirea grupurilor vulnerabile:

- Identificarea și evaluarea furnizorilor potențiali de servicii sociale în teritoriul GAL și sprijinirea acestora în procesul de acreditare și licențiere.
- Lansarea cu prioritate a măsurilor sociale și infrastructura minorităților în SDL 2023-2027, inclusiv încurajarea proiectelor comunitare pentru incluziune socială.
- Dezvoltarea unor parteneriate cu ONG-uri și autorități locale pentru extinderea accesului la servicii sociale de calitate.

12.3. Informare și animare continuă

Menținerea și extinderea activităților de animare a teritoriului este crucială pentru consolidarea încrederii și implicării comunității:

- Organizarea periodică de întâlniri, dezbateri și sesiuni de informare pentru beneficiari și locuitori.
- Promovarea modelelor de bune practici și a proiectelor de succes pentru a stimula replicarea acestora în alte localități.
- Asigurarea transparenței totale a activității GAL prin raportări publice, materiale informative și canale digitale accesibile tuturor.

12.4. Consolidarea parteneriatelor locale

Cooperarea între autorități, beneficiari și comunități trebuie să fie permanentă și strategică:

- Dezvoltarea de rețele locale și intercomunitare pentru identificarea de soluții comune și mobilizarea resurselor disponibile.
- Implicarea activă a autorităților locale în consultarea și luarea deciziilor legate de proiectele comunitare.

- Promovarea colaborării între sectorul public și cel privat, pentru crearea de sinergii și dezvoltarea de proiecte integrate.

12.5. Monitorizare și evaluare adaptativă

Implementarea unui sistem eficient de monitorizare permite ajustarea continuă a SDL:

- Stabilirea unor indicatori de performanță clari și a unui calendar de autoevaluare.
- Analiza permanentă a contextului socio-economic și a provocărilor emergente, precum migrația tinerilor, schimbările climatice sau evoluția infrastructurii.
- Ajustarea măsurilor și a alocării de resurse în funcție de rezultate și nevoile reale ale comunităților.

În concluzie, evaluarea finală a demonstrat că Strategia de Dezvoltare Locală a GAL SIRET-MOLDOVA 2016-2020 și-a atins, în mare parte, obiectivele propuse, contribuind la dezvoltarea economică, socială și instituțională a teritoriului. Proiectele implementate au consolidat parteneriatele locale, au creat premise pentru diversificarea economiei rurale și au sporit încrederea comunității în mecanismul LEADER. Totodată, lecțiile învățate și recomandările formulate constituie o bază solidă pentru conturarea unor viitoare strategii mai adaptate realităților socio-economice, capabile să valorifice pe deplin potențialul local și să răspundă noilor provocări.